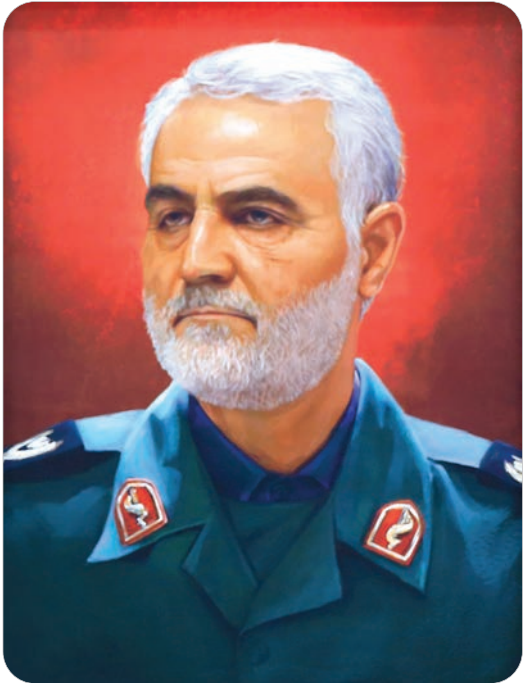

سرباز ماند و مکتب‌ساز شد!

حجت‌الاسلام والمسلمین حسن بشارتی

سرزمین کهن ایران، شخصیت‌های اسطوره‌ای فراوانی به خود دیده است؛ شخصیت‌های برجسته دینی، علمی، سیاسی، اقتصادی، نظامی و... که هر کدام به‌تناسب شرایط زمان خود، وظیفه خود را نسبت به مام میهن به سرانجام رسانده و در تاریخ ایران ماندگار شده‌اند.

بی‌شک یکی از محبوب‌ترین شخصیت‌های تاریخ معاصر ایران، حاج قاسم سلیمانی است که نزد ملت ایران به جایگاه بی‌بدیلی دست یافت و نزد خدای این ملت نیز، از منزلت بلندی برخوردار گشت.

حاج قاسم، خود را سرباز دین و وطن نامید، بر سربازی خود باور داشت، بر آن کسوت باقی ماند... که مرام خود را در دل‌ها حک کرد و سردار دل‌ها شد.

حاج قاسم، سلامت نفس داشت، خود را از قید و بند عنوان و مقام رهایی بخشید که توانست، علی‌رغم بی‌میلی به نظامی‌گری، معنای سربازی را زیبا و جایگاه نظامی‌گری را ارتقا بخشد.

حاج قاسم، در بطن جامعه بود، فروتنانه زیست و از توده مردم فاصله نگرفت؛ «**قَاسِمُ بْنُ الرَّحْمَنِ الَّذِینَ یَمْشُونَ عَلَی الْأَرْضِ هَوْنًا**» (المیزان، ۳۹/۱۵) که توانست، دل توده میلیونی انسان‌ها را با خود به‌همراه ببرد و عنوان اجتماعی‌ترین چهره نظامی جهان را از آن خود کند.

حاج قاسم، در سیم خاردار نفس خویش، گیر نیفتاد که توانست، از سیم خاردار دشمن عبور کند و سپر امنیتی چندلایه‌ای برای ایران اسلامی و کشورهای همسایه به ارمغان آورد؛ «**وَ جَاهِدُوا فِی اللَّهِ حَتَّى جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاکُمْ**» **حاج قاسم**، خود را از چسبندگی زخارف دنیوی بازداشت و با خدا معامله کرد؛ «**قَاسِمٌبَشِيرٌوَا بَتِیْعُکُمُ الَّذِی بَايَعْتُمْ بِه وَذَلِکَ هُوَ الْقَوُّوُ الْعَظِیْمُ**» که توانست، در منطقه پرآشوب غرب آسیا، برای ایران اسلامی، بازدارندگی نامتقارن فراهم سازد.

حاج قاسم، در میدان کاشت و در دیپلماسی درو کرد. ارتباط و تعامل آن دو را معنا بخشید و دوگانه‌سازی کاذب بین آن دو را به حاشیه راند.

حاج قاسم، خود را در حصارهای خودساخته گروهی و حزبی محصور نساخت، افق را دید، کلان فکر کرد، قله را نگاه کرد، از افراط و تفریط به‌دور ماند، خسته نشد و ... که توانست، مکتب‌ساز شود.

حاج قاسم، بی‌ادعا زیست، خود را ندید، از خود نگفت، برای خود نخواست و... که همه به یاد اویند، از او می‌گویند، به‌او عشق می‌ورزند؛ «**وَ مِنْ یُوقُ شَحْ نُفِیْهِ فَأُولَئِکَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ**».

حاج قاسم، به وعده‌های الهی ایمان داشت؛ «**وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ**»، در این مسیر استقامت ورزید و... که از ترس و تردید و نومیدی رها شد؛ «**إِنَّ الَّذِینَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَلَا هُمْ یَخْزَوْنَ**».

حاج قاسم، خدا را فراموش نکرد که فراموش نشد و فراموش نخواهد شد؛ «**وَ مَا کَانَ رَبُّکَ نِسِیًّا**».

حاج قاسم، صادقانه گام برداشت، بر سر پیمان ثابت‌قدم ماند، شهیدانه انتظار کشید؛ «**وَمِلْهُمُ مِنْ یَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِیلًا**» که توانست، در جرگه «**مِنَ الْمُؤْمِنِینَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَیْهِ**» قرار گیرد.

چه بو دوست عهد بندد ز میان پاکبازان

چو علی ^{علیه السلام} که می‌تواند که به سر برد وفا را

حاج قاسم، شهید بود، شهید شد، زنده و جاوید ماند؛ «**وَلَا تُخْشَبُ الَّذِینَ قَتَلُوا فِی سَبِیلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْیَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ یُزَوِّقُونَ**».

حاج قاسم،...

- مقدمه**

امام خمینی ^{علیه السلام} در بهشت زهرا ^{علیه السلام} و قبل از سقوط کامل حکومت پهلوی به ملت ایران و سایر ناظران بین‌المللی به‌صراحت اعلام کرد که:

ما فرض می‌کنیم که یک ملتی تمامشان رأی دادند که یک‌نفری سلطان باشد؛ بسیار خوب، این‌ها از باب اینکه مسلط بر سرنوشت خودشان هستند و مختار به سرنوشت خودشان هستند، رأی آن‌ها برای آن‌ها قابل عمل است؛ لکن اگر یک ملتی رأی دادند - ولو تمامشان - به اینکه اعقاب این سلطان هم، سلطان باشد، این به چه حقی [است؟] ملت پنجاه سال پیش از این، سرنوشت ملتِ بعد را معین می‌کند؟ سرنوشت هر ملتی به دست خودش است. ما در زمان سابق - فرض بفرمایید که زمان اول قاجاریه - نبودیم؛ اگر فرض کنیم که سلطنت قاجاریه به‌واسطه یک رفراندومی تحقق پیدا کرد و همه ملت هم - ما فرض کنیم که - رأی مثبت دادند؛ اما رأی مثبت دادند بر آغامحمدخان قَجَر و آن سلاطینی که بعدها می‌آیند؛ در زمانی که ما بودیم و زمان سلطنت احمدشاه بود و هیچ‌یک از ما زمان آغامحمدخان را دراک نکرده؛ آن اجداد ما که رأی دادند، برای سلطنت قاجاریه، به چه حقی رأی دادند که زمان ما احمدشاه سلطان باشد؟ سرنوشت هر ملت دست خودش است. ملت در صدسال پیش از این، صد و پنجاه سال پیش از این ملتی بوده، یک سرنوشتی داشته است و اختیاری داشته؛ ولی او اختیار ما را نداشته است که سلطانی را بر ما مسلط کند.^۱

جمهوری اسلامی ایران هرسال جشن ۹۸ درصدی پیروزی انقلاب ایران را گرمی می‌دارد؛ درحالی‌که بسیاری بر این باور هستند که مفهوم ملت در سال ۱۴۰۰ با مفهوم ملت در سال ۱۳۵۸ بسیار متفاوت است و جشنی در کار نیست؛ مگر اینکه این رفراندوم تجدید شود؛ چراکه بسیاری از کسانی که در سال ۵۸ به قانون اساسی رأی داده‌اند یا از دنیا رفته‌اند یا پشیمان شده‌اند. اکثریت قاطع ملت امروز ایران هم، یا در سال ۵۸ به دنیا نیامده بودند و یا هنوز به سن رأی نرسیده بودند. پس چگونه قانون اساسی منتخب ملت سال ۵۸، برای ملت سال ۱۴۰۰ معتبر و مشروع باشد؟

۱. قبل از ورود به بحث، باید به این نکته اشاره کنیم که قانون اساسی ج.ا.ا. آخرین بار در سال ۱۳۶۸ با اصلاحات جدید به رأی مردم ایران گذاشته شده است و ملت ایران با رأی قاطع دوباره به آن آری گفتند؛^۲ یعنی قانون اساسی ج.ا.ا ایران آخرین بار حدود سی‌سال پیش به رأی ملت ایران گذاشته شده است.

۲. در ورود بحث ابتدا ببینیم که آیا این بحران یا مسئله مشروعیت در رابطه با قانون اساسی ملت دیروز برای ملت امروز، مختص کشور ماست؟ یعنی مثلاً اگر مشروعیت قانون اساسی ج.ا.ا که حدود سی‌سال پیش به رأی ملت ایران گذاشته شد، برای حکومت بر ملت امروز ایران، زیر سؤال باشد، تکلیف قانون اساسی ایالات متحده آمریکا که در سال ۱۷۸۹ میلادی و حدود ۲۳۴ سال پیش به تصویب رسیده است،^۳ با چه میزان از بحران مشروعیت برای ملت امروز آمریکا روبه‌روست؟ قانون اساسی ایالات متحده هیچ‌گاه تغییر نکرده و صرفاً اصلاحیه‌هایی به آن افزوده شده است.^۴ لااقل میلیون‌ها نفر از رأی‌دهندگان به قانون اساسی ما، زنده و حی و حاضر و در مراسمات نظام قابل مشاهده هستند؛ اما حتی نوادگان نوادگان ملت ۱۷۸۹ زیر خروارها خاک خفته‌اند. قوانین اساسی سایر دولت‌های جهان نیز، کم‌وبیش مربوط به تاریخ‌هایی است که تعریف «ملت امروز» را به‌کلی از دست داده‌اند.

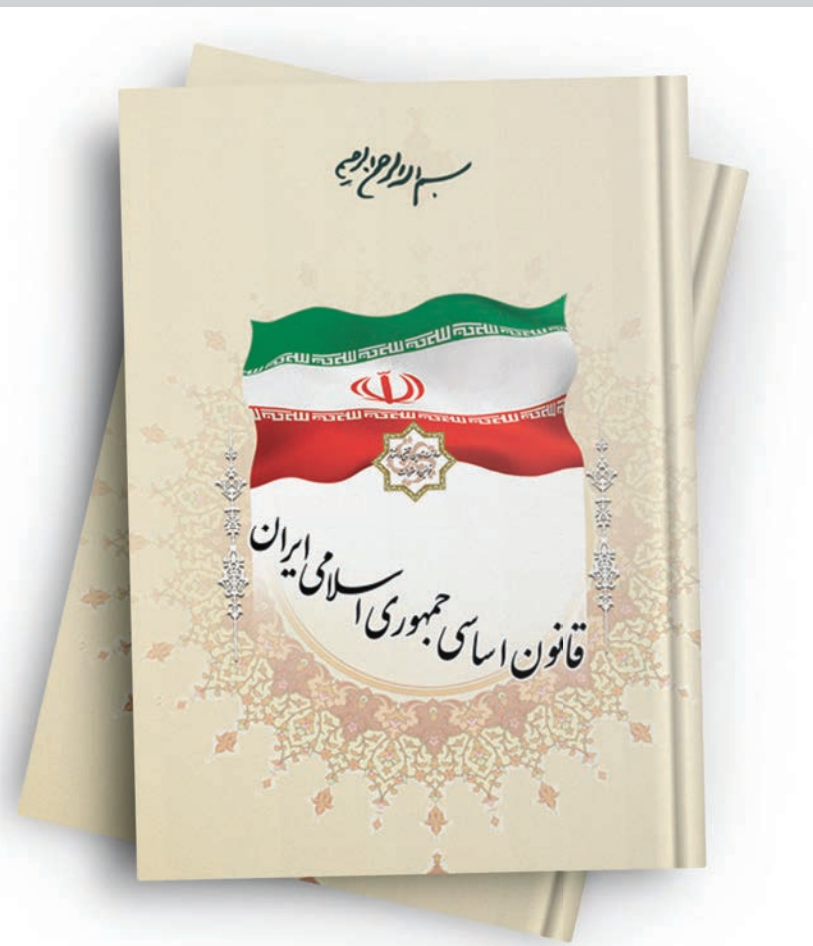
سؤال اینجاست که ممالکی که در ادعای دموکراسی و حق حاکمیت ملی، پیشرو بوده و صدها سال سابقه تمرین و مشق مردم‌سالاری دارند، چه فکری برای این مسئله کرده‌اند و برای تمدید رأی اکثریت و تبعیت ملت امروز به اصل قانون اساسی خود، چه تدبیری اندیشیده‌اند؟ طبق ایرادی که در سؤال مطرح شد، مثلاً باید هر صدسال، پنجاه‌سال، سی‌سال و حتی هر ده‌سال، اصل نظام سیاسی و قانون اساسی یک

▪ دوشنبه ۱۲ دی ۱۴۰۱ ▪ ۹ جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ ▪ ۲ ژانویه ۲۰۲۳

▪ سال بیست و یکم ▪ شماره ۷۳۶

▪ www.ofoghhawzah.com

پرس و جو

رفراندوم مجدد قانون اساسی آری یا نه؟

آیا قانون اساسی ملت دیروز، برای ملت امروز مشروع است؟ مگر حکومت ما جمهوری و مردمی نیست؟ بارها از سوی گروه‌های سیاسی و معترضان این درخواست مطرح شده است که چرا جمهوری اسلامی، دوباره نظام سیاسی کشور را به رفراندوم عمومی نمی‌گذارد؟ این ملت با ملت سال ۵۸ فرق دارند و باید دوباره نظرشان پرسیده شود.

آقای خمینی ^{علیه السلام} هم در بهشت زهرا ^{علیه السلام} گفت: سرنوشت هر ملت به دست خودش است.

کشور، مجدداً به رأی ملت گذاشته شود تا همواره تجدید بیعت ملتِ امروز برای قانون اساسی یک کشور، سند قطعی داشته باشد.

۳. در هیچ کجای جهان و در هیچ حکومتی، چیزی به اسم رفراندوم دوره‌ای یا موسمی قانون اساسی و نظام

سیاسی کشور وجود ندارد. بله اصلاحات وجود دارد؛ اما اینکه کشوری چنین قانونی داشته باشد یا چنین کاری کرده باشد که ماهیت و موجودیت خود را هرچند وقت یک‌بار به رأی مردم بسپارد، بی‌سابقه است.

۴. چرا چنین کاری در هیچ جای جهان سابقه ندارد؟ آیا این مسئله ناشی از استبداد و ظلم است؟

به این دلیل که این اقدام، عملی غیرعقلانه و موجب نابودی و تباهی و هرج‌ومرج در یک کشور در تمامی حوزه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی است، در همه دنیا قوانین اصلی ثابت است و به‌سختی تغییر می‌کند؛ چراکه مانع ایجاد هرج‌ومرج داخلی و خارجی نسبت به سیستم اداره کشور است.

در برخی از اوقات بدون هیچ تغییری در یک نظام سیاسی و حفظ تمامی سازوکارهای پیشین، صرفاً برای برگزاری یک انتخابات مجلسی یا ریاست‌جمهوری، کشور متلاطم می‌شود و تا مدت‌ها صحنه هرج‌ومرج و فضای پرتنش سیاسی می‌گردد. برای مثال، انتخابات سال ۱۳۸۸ شمسی در ایران که به‌دلیل ادعای تقلب در انتخابات، ۸ ماه سراسر کشور درگیر اغتشاشات و اعتراضات بود، یا انتخابات نوامبر ۲۰۱۴ ایالات متحده آمریکا که با پیروزی جو بایدن و اعتراض دونالد ترامپ به اغتشاشات گسترده و حتی اشغال کنگره آمریکا توسط معترضان منجر گردید،^۵ یا انتخابات گرجستان که منجر به انقلاب رز و انتخابات قرقیزستان که منجر به انقلاب لاله‌ای گردید.^۶ حالا تصور کنیم که قرار

دیر ستاد راهبری عفاف و حجاب حوزه‌های علمیه

جشنواره تولیدات هنری و رسانه‌ای عفاف و حجاب آغاز به‌کار کرد

توسط مخاطبان عام جشنواره است. داوری بخش اصلی و نامزدها توسط اساتید رشته‌های مختلف صورت می‌گیرد؛ ولی برنده نهایی را مخاطبان جشنواره از طرقی که معرفی می‌کنیم، انجام خواهد شد.

حجت‌الاسلام سیدنژاد خاطرنشان کرد: یکی دیگر از فعالیت‌های خاص این جشنواره آن

زیادی دارد و مثلاً با یک تغییر در قوانین گمرکی، تجارت و کارآفرینان تمام سرمایه خود را از دست می‌دهند.

▪ د) در چنین نظامی، خصوصاً در کشورهای ضعیف‌تر، دخالت‌های خارجی فوق‌العاده مخرب و خطرناک خواهد بود؛ چراکه با قدرت زیربنایی و وسیع اقتصادی، سیاسی، رسانه‌ای و با کمک سرویس‌های اطلاعاتی قدرتمند خود، سرنوشت سیاسی کشور را به دست بگیرند یا تأثیر قابل‌توجهی بر آن داشته باشند. ▪ ه) وقتی تا این حد، شرایط پرتنش و حساسی بر مناسبات سیاسی یک کشور حاکم شود، به‌بهانه‌های مختلف مثل تقلب و نزدیکی آرا و استفاده از قدرت و ... دیگر میزان آرا، خصوصاً اگر فاصله برنده و بازنده نزدیک باشد، کسی را قانع نمی‌کند و کم‌کم صندوق‌های رأی کنار رفته و کشور مبتلا به جنگ‌های داخلی می‌گردد.

۵. با توجه به نکات بالا، نتیجه می‌گیریم که لابد قانون اساسی هر کشور و اصل نظام سیاسی قابل تغییر نیست و باید در هر حالی آن را تحمل کرد؟ پس سخنان امام خمینی ^{علیه السلام} که در مقدمه اشاره شد و تعیین سرنوشت ملت به دست خود چه می‌شود؟ قاعده حاکم بر عالم این‌گونه است که به‌دلایل بالا، تغییر قوانین اصلی تا زمانی که مشروعیت^۸ و کارآمدی قانون اساسی برای اجرا و اداره کشور، از سوی نخبگان سیاسی و مردم به مرز بحران^۹ نرسد، تغییر نمی‌کند؛ مانند انقلاب سال ۵۷ در ایران که مورد نظر امام خمینی ^{علیه السلام} است؛ یعنی ملت به‌نحوی نشان دهد که همراهی و همکاری با چنین قانون و نظامی را ندارد و آن را نمی‌خواهد که امروز در ایران نه‌تنها این اتفاق نیفتاده است؛ بلکه بخش قابل‌توجهی از مردم ایران، علی‌رغم ناراضی‌های و ایرادهای خود و علی‌رغم دشمنی‌ها و بمباران رسانه‌ای و جوسازی‌های خارجی، در کل پایبندی‌شان به قانون اساسی را در بازنگری قانون اساسی در سال ۶۸ و ده سال پس از امتحان پس‌دادن قانون اساسی و حضور پرشورتر نسل‌های بعدی در جبهه‌های جنگ و اجتماعات عظیم و سراسری طرفدار نظام و مشارکت کم‌نظیر مردم نسبت به توسعه‌یافته‌ترین کشورها در سازوکارهای برگرفته از قانون اساسی مانند انتخابات، نشان دادند.^{۱۰}

- نتیجه**

به‌دلیل آسیب‌های بزرگ سیاسی و اجتماعی و ایجاد هرج‌ومرج، هیچ دولت و کشوری قانون اساسی و اصل نظام سیاسی خود را تا به حال به رأی و رفراندوم نگذاشته است. نظام‌های سیاسی زمانی تن به تغییر می‌دهند که کارآمدی آن سیستم از سوی نخبگان و ملت به مرز بحران برسد.

منبع: مرکز ملی پاسخ‌گویی به سؤالات دینی

- پی‌نوشت‌ها**

- خمینی، روح‌الله، صحیفه امام، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی ^{علیه السلام}، چاپ پنجم، ۱۳۸۹ ش، ج ۶، ص ۱۱؛
- مجله پژوهش‌نامه انقلاب اسلامی، دوره ۱۱، شماره ۳۸، اردیبهشت ۱۴۰۰، صفحه ۶۷-۵۳؛
- رک: بنام، مجموعه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، تنظیم: معاونت حقوقی ریاست جمهوری، تهران، انتشارات معاونت تدوین، تفتیح و انتشار قوانین و مقررات، چاپ چهارم، ویرایش دوم، آذرماه ۱۳۹۵، ص ۳۰؛
- رک: کاسترن، کان‌چی، مقدمه‌ای بر نظام حقوقی آمریکا، ترجمه سیداحسان حسینی، تهران، انتشارات خرسندی، ۱۳۹۸ ش؛
- رک: فلاح‌نیشته، حشمت‌الله، علیرضا شکرپیگی و معین مرادی‌کرتوبچی، قانون اساسی آمریکا با نگاهی به تاریخچه سیاسی و فرهنگی، تهران، انتشارات قان‌پار، ۱۳۹۲ ش؛
- اشغال کنگره آمریکا ضربه‌ای ماندگار بر حیثیت جمهوری‌خواهان، خبرگزاری آنا، ۲ دی ۱۳۹۹، ک خبر: ۸۴۱۸۵۹۹، https://ir.ana.ir/CW۷C
- یزدانی، عنایت‌الله و طاهره اخوان، انقلاب‌های رنگی با تأکید بر انقلاب زر گرجستان و انقلاب لاله‌ای قرقیزستان، مطالعات اوراسیای مرکزی، سال چهارم، پائیز و زمستان ۱۳۹۰، شماره ۲ (پیاپی ۹)؛
- مسئله مشروعیت مربوط به قانون اساسی بر آن است تا اثبات کند، چرا افراد باید از یک دستور قانونی که از نظر قانون اساسی معتبر است، اطاعت کنند؛
- در چنین نظامی، نه ملت تکلیف خودش را با نظام سیاسی متزلزل و نامعلوم حاکم بر کشور می‌داند و نه سایر ملت‌ها و دولت‌های جهان، تمام برنامه‌های سیاسی و اقتصادی دولت‌ها با چنین نظامی که ارکان سیاسی آن ثابت نیست، معلق است؛ حتی تغییرات مکرر و بی‌ثباتی در قوانین عادی هم، آسیب‌های

است که آثار منتقدان نسبت به موضوع اصلی جشنواره نیز، قطعاً دریافت و داوری علمی و هنری خواهد شد.

دبیر جشنواره حورسا در پایان اظهار کرد: علاقه‌مندان می‌توانند آثار خود را تا پایان اسفندماه ۱۴۰۱ به آدرس ismc.ir ارسال کنند. داوری آثار در فروردین و اردیبهشت سال ۱۴۰۲ ادامه می‌یابد و مراسم اختتامیه و تجلیل از برگزیدگان نیز در اواخر اردیبهشت‌ماه برگزار می‌شود.

گفتنی است، در پایان این نشست، از پوستر رسمی جشنواره و همچنین کتاب «دوربرگردان» که حاوی دیالوگ‌های مخالف و موافق حجاب است و در ۷۲ صفحه توسط ستاد راهبری عفاف و حجاب حوزه‌های علمیه تنظیم شده است، رونمایی شد.

جشنواره تولیدات هنری و رسانه‌ای عفاف و

حجاب به‌همت ستاد راهبری عفاف و حجاب حوزه‌های علمیه و نهادهای مختلف آغاز به‌کار کرد.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام سیدنژاد،^{۱۰} دی‌در نشست خبری جشنواره تولیدات هنری و رسانه‌ای عفاف و حجاب که در خبرگزاری حوزه برگزار شد، گفت: این جشنواره از امروز به‌همت ستاد راهبری عفاف و حجاب حوزه‌های علمیه، حوزه علمیه خوارهن، جامعه‌الزهررا ^{علیه السلام}، مؤسسه عفاف و حجاب و دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، آغاز به‌کار می‌کنند.

دبیر جشنواره تولیدات رسانه‌ای عفاف و حجاب (حورسا) بیان کرد: قطعاً کارهای پایه‌ای و کف خیابانی در موضوع عفاف و حجاب قابل